

ELS PRONOMS FEBLES

Els pronoms febles són uns monosíl·labs àtons que poden substituir diversos complements verbals.

Les formes dels pronoms febles varien segons la posició que ocupen respecte del verb o d'altres pronoms.

Davant d'un verb començat en consonant	em	et	es	en	ens	us	el	els	la	les	li	ho	hi
Davant d'un verb començat en vocal	m'	t'	s'	n'	ens	us	l'	els	l'	les	li	ho	hi
Darrere d'un verb acabat en consonant o diftong	-me	-te	-se	-ne	-nos	-vos	-lo	-los	-la	-les	-li	-ho	-hi
Darrere d'un verb acabat en vocal	'm	't	's	'n	'ns	-us	'l	'ls	-la	-les	-li	-ho	-hi

Exemples:

em pessiga	m' escanya	pessigueu- me	pessigui' m
et canvia	t' ha canviat	canviar- te	canvia' t
es distreu	s' embadaleix	distraient- se	distreure' s
ens crida	ens espanta	espantar- nos	espanta' ns
us mira	us atreu	mireu- vos	atreure- us
el contempla	l' observa	contemplant- lo	contempli' l
la felicita	l' homenatja	feliciteu- la	felicita- la
els convida	els acull	convidar- los	convidi' ls
les tanca	les obre	tanqueu- les	tanca- les
li telefona	li escriu	telefoneu- li	telefona- li
ho somia	ho enyora	somiant- ho	somia- ho
hi tornava	hi anava	torneu- hi	torna- hi
en comprava	n' adquiria	comprar- ne	compra' n

Pel que fa a la posició, els pronoms febles poden anar davant o darrere del verb:

1. Generalment es col·loquen immediatament davant del verb: **em** pentino, **es** pentina, **ens** ho pensàvem...
2. Quan el verb és un infinitiu, un gerundi o un imperatiu es col·loquen immediatament darrere:

Tenia ganes de veure'**t**.
Han vist en Sergi escapant-**se** de l'escola.
Fes-**te** una truita.

3. En les perífrasis verbals i el passat perifràstic, els pronoms febles tant poden anar al davant com al darrere del verb:

Ho va dir o Va dir-**ho**
El vaig portar o va portar-**lo**
L'he de veure o he de veure'**l**
El deu fer o deu fer-**lo**
Hi vaig anar o vaig anar-**hi**

Quan van darrere, els pronoms febles sempre s'uneixen al verb amb un apòstrof o un guionet.

Heu de tenir en compte que tots els pronoms, excepte LI i HO, es poden apostrofar. Cal que us fixeu com comença i acaba el verb: si comença o acaba en vocal, el pronom s'apostrofarà (l'escolto – escolta'l); si comença en consonant o acaba en consonant o diftong no s'apostrofarà (en menjo / mengeu-ne / menjar-ne).

Recordeu que **l'apòstrof** serveix per indicar que ens hem “menjat” una vocal (l'he comprat), mentre que **el guionet** simplement s'utilitza per unir els pronoms després del verb (comprar-**nos-el**). Davant del verb només podem escriure **apòstrof** (li **n'**hem comprat dos).

ELS COMPLEMENTES DEL VERB I LA SUBSTITUCIÓ PRONOMINAL

Per tal de poder utilitzar bé els pronoms febles, hem de tenir clar que substitueixen complements verbals. Per tant, és imprescindible saber quin és el complement que volem reemplaçar per poder triar el pronom que li pertoca.

1. El complement directe

Designa la persona o cosa que rep l'acció del verb. S'uneix al verb **sense** que sigui introduït per cap **preposició**.

Veig **la pel·lícula**.

Enviaré **el paquet**.

Veig **el porter**.

Veig **la portera**.

Visito **la Marta**.

La noia va saludar **el conferenciant**.

Substitució pronominal

- ✓ Si és determinat (introduït per l'article determinat, per un demostratiu o per un possessiu):

EL, LA, ELS, LES

Vull **la clau** - **La** vull

Vaig veure **el teu amic** - **El** vaig veure

Escolto **aquest disc** cada dia - **L'** escolto cada dia

- ✓ Si és indeterminat (no introduït per cap dels elements anteriors): **EN**

Tinc **mandra** - **En** tinc

Busquen **problemes** - **En** busquen

Espero **notícies** - **N'** espero   Tinc tres **germans** - **En** tinc tres

- ✓ Si és neutre (representat pels mots *això*, *allò* o per tota una oració): **HO**

Sempre explica **allò** - Sempre **ho** explica

Diu **que va estar a punt de morir** - **Ho** diu

2. El complement indirecte

Indica qui rep l'acció del verb i del complement directe. S'uneix al verb per mitjà de les preposicions **a** i **per a**.

Porta un jersei **per a la Maria**.

La Mercè escriu **a la seva amiga**.

Explico contes **als nens**.

Enviem diners **a les nenes**.

Substitució pronominal

- ✓ Si és singular (3a persona): **LI** (No existeix la forma **lis!**)

He comprat un bon regal **a en Joan - Li** he comprat un bon regal

Han portat un ram de flors **per a la Maria - Li** han portat un ram de flors

- ✓ Si és plural (3a persona, independentment del gènere): **ELS**

Explico contes **als nens - Els** explico contes

Enviem diners **a les nenes - Els** enviem diners

Ho explicava ben clar **a les mares - Els** ho explicava ben clar

3. Els complements circumstancials i preposicionals o de règim verbal

Aquests complements comparteixen la característica d'anar tots (menys alguns circumstancials de manera) introduïts per preposició.

Per això, si ens fixem en la preposició, sabrem quin és el pronom que els pertoca.

Substitució pronominal

- ✓ Si van introduïts per una preposició **que no sigui DE**, o sense (només alguns circumstancials de manera): **HI**

Viuen **en una illa - Hi** viuen

Col·laboren **amb el govern - Hi** col·laboren

Passen **per la drecera - Hi** passen

Caminen **ràpidament - Hi** caminen

- ✓ Si van introduïts per la preposició **DE**: **EN**

Surten **d'un mal moment - En** surten

Parlen **de tu - En** parlen

Vénen **de Venècia - En** vénen

4. L'atribut

És el nom que donem al complement dels verbs ser, estar i semblar, perquè més que indicar el resultat d'una acció, atribueixen una característica al subjecte i el verb només fa de nexa o còpula (d'aquí que d'aquests verbs, se'n diguin també copulatiu).

Substitució pronominal

- ✓ Si el complement que fa d'atribut és determinat (recordeu: introduït per l'article determinat, per un demostratiu o per un possessiu):

EL, LA, ELS, LES

És el veí del meu germà - **L'**és

Semblen **les meves sabates** - **Les** semblen

Novetat GIEC: **Ho és. Ho semblen.**

S'accepten totes dues formes. La substitució per *ho* és més habitual.

- ✓ Si no és determinat: **HO**

Està **molt amoïnada** - **Ho** està

Semblen **bojos** - **Ho** semblen

- ✓ Si volem donar èmfasi a l'atribut, podem substituir-lo per **EN**

N'és, de boig!

Si **n'**estaven, de feliços!

5. El complement predicatiu

Complementa a la vegada el subjecte i el verb o el verb i el complement directe.

Substitució pronominal

- ✓ Normalment es substitueix pel pronom **HI**

Em vaig quedar **de pedra** – M'**hi** vaig quedar

El gat té la llengua **rasposa** – El gat la **hi** té

- ✓ Es substitueix pel pronom **EN**, amb els verbs **fer-se**, **dir-se**, **elegir** i **nomenar**.

Es diu **Agustí** – Se'n diu
S'ha fet **molt alt** – Se n'ha fet

RESUM DE FORMES I FUNCIONS DELS PRONOMS FEBLES

S	indeterminat amb un quantificador o indefinit	EN EN	Han arribat paquets/ n' han arribat Han arribat força paquets/ n' han arribat força
CD	1a / 2a persona reflexiu 3a persona determinat 3a persona Indeterminat /amb quantificador o indefinit neutre / oració subordinada	EM, ENS, ET, US ES EL, LA, ELS, LES EN HO	Em rento Es renta Rento la nena /la rento Rento roba /en rento; rento una camisa/en rento una Rento això/ho rento; rento el que em vaig comprar ahir/ho rento
CI	1a / 2a persona reflexiu 3a persona 3a persona	EM, ENS, ET, US ES LI, ELS	Em rento les dents Es renta la cara Renta la cara a la nena/li renta la cara Renta la cara a les nenes/els renta la cara
C. Prep	amb <i>de</i> amb altres preposicions	EN HI	Parla de física/en parla Confio en tu/hi confio
Atr.	determinat no determinat emfatitzat	EL, LA, ELS, LES HO EN	Són les cinc/les són Són boniques/ho són Que en són, de boniques
Pred.	de fer-se, dir-se, elegir, nomenar... d'altres verbs	EN HI	El van nomenar conseller/l'en van nomenar Caminava dret/hi caminava
CC	de lloc amb <i>de</i> altres CC CC de manera, encara que estigui introduït per DE	EN HI HI	Vinc de la platja/en vinc Vaig a la platja/hi vaig Em mirava de reüll / amb menyspreu/ M' hi mirava
CN	amb <i>de</i>	EN	Veig el cim del turó/en veig el cim

Ordre dels pronoms febles:

SE + 2a persona + 1a persona + CI + CD + HO + EN + HI

COMBINACIONS DE PRONOMS

COMBINACIONS BINÀRIES DE PRONOMS														
	EL	LA	ELS	LES	HO	EN	HI	LI	US	ET	ENS	EM	EN	HI
ES	1 se'l 2 se l' 3 -se'l 4 -se'l	se la se l' -se-la -se-la	se'ls se'ls -se'ls -se'ls	se les se les -se-les -se-les	s'ho s'ho -s'ho -s'ho	se'n se n' -se'n -se'n	s'hi s'hi -s'hi -s'hi	se li se li -se-li -se-li	se us se us -se-us -se-us	se't se t' -se't -se't	se'ns se'ns -se'ns -se'ns	se'm se m' -se'm -se'm		
EM	1 me'l 2 lme l' 3 -me'l 4 -me'l	me la me l' -me-la -me-la	me'ls me'ls -me'ls -me'ls	me les me les -me-les -me-les	m'ho m'ho -m'ho -m'ho	me'n me n' -me'n -me'n	m'hi m'hi -m'hi -m'hi	me li me li -me-li -me-li						
ENS	1 ens el 2 ens l' 3 -nos-el 4 'ns-el	ens la ens l' -nos-la 'ns-la	ens els ens els -nos-els 'ns-els	ens les ens les -nos-les 'ns-les	ens ho ens ho -nos-ho 'ns-ho	ens en ens n' -nos-en 'ns-en	ens hi ens hi -nos-hi 'ns-hi	ens li ens li -nos-li 'ns-li						
ET	1 te'l 2 te l' 3 -te'l 4 -te'l	te la te l' -te-la -te-la	te'ls te'ls -te'ls -te'ls	te les te les -te-les -te-les	t'ho t'ho -t'ho -t'ho	te'n te n' -te'n -te'n	t'hi t'hi -t'hi -t'hi	te li te li -te-li -te-li			te'ns te'ns -te'ns -te'ns	te'm te m' -te'm -te'm		
US	1 us el 2 us l' 3 -vos-el 4 -us-el	us la us l' -vos-la -us-la	us els us els -vos-els -us-els	us les us les -vos-les -us-les	us ho us ho -vos-ho -us-ho	us en us n' -vos-en -us-en	us hi us hi -vos-hi -us-hi	us li us li -vos-li -us-li			us ens us ens -vos-ens -us-ens	us em us m' -vos-em -us-em		
LI	1 li'l 2 li l' 3 -li'l 4 -li'l	li la li l' -li-la -li-la	li'ls li'ls -li'ls -li'ls	li les li les -li-les -li-les	li ho li ho -li-ho -li-ho	li'n li n' -li'n -li'n	li hi li hi -li-hi -li-hi	Nota 1. Davant del verb començat per consonant 2. Davant del verb començat per vocal o H 3. Darrere del verb acabat en consonant o U 4. Darrere verb acabat en vocal, altra que U					1 l'en 2 el n' 3 -l'en 4 -l'en	l'hi l'hi -l'hi -l'hi
ELS	1 els el 2 els l' 3 -los-el 4 'ls-el	els la els l' -los-la 'ls-la	els els els els -los-els 'ls-els	els les els les -los-les 'ls-les	els ho els ho -los-ho 'ls-ho	els en els n' -los-en 'ls-en	els hi els hi -los-hi 'ls-hi						1 la'n 2 la n' 3 -la'n 4 -la'n	la hi la hi -la-hi -la-hi
EN	1 2 3 4						n'hi n'hi -n'hi -n'hi						1 les en 2 les n' 3 -les-en 4 -les-en	les hi les hi -les-hi -les-hi

1. Frases on hi ha un complement directe i un complement indirecte

Ordre habitual: CI + Cd

Exemple: *Els avis han comprat un ordinador als seus néts.*
 CD (=EN) CI (=ELS)
Els avis els n'han comprat un.
 CI CD

La combinació li + el, la, els o les

Quan en una combinació binària el CI està representat per *li* i el CD per *el, la, els* o *les*, es produeix una doble transformació:

- L'ordre de col·locació s'inverteix i el pronom que representa el CD apareix abans que el pronom que representa el CI.
- El pronom *li* es converteix en *hi*.

Aquesta doble transformació està representada en l'esquema següent:

			Novetats GIEC
Li + el	(li'l)	l'hi	
Li + la	(li la)	la hi	L'hi (habitual)
Li + els	(li'ls)	els hi	
Li + les	(li les)	les hi	

*L'August va guanyar **la casa a l'Albert** jugant a pòquer, però **la hi** va guanyar fent trampes.*

La combinació els hi

Els hi representa sempre dos complements, que poden ser:

- CD + CI *No vull donar els tiquets a en Lluís. No els hi vull donar.*
- CI + CC *No telefonis als clients al despatx. No els hi telefonis.*
- CD + CC *No deixis els tomàquets a la nevera. No els hi deixis.*
- CD + Pred. *Portava els cabells tenyits. Els hi portava.*
- CD + Cprep *Acostuma els nens a dinar d'hora. Els hi acostuma.*

En el llenguatge col·loquial, moltes vegades s'utilitza aquesta combinació (*els hi*) per substituir un sol complement i per tanta es tracta d'un ús totalment incorrecte.

- Incorrecte: *Quan tingui temps, *els hi escriuré una postal.*
- Correcte: *Quan tingui temps, els escriuré una postal.*

La combinació li ho

- CI + CD (neutre) *Explica el que va passar al veí. Explica-li-ho.*

Novetat GIEC: *Explica-l'hi.*

Totes dues formes són acceptables. En registres formals és més habitual *li ho*.

La combinació li + en

- CI + CD (indeterminat) *Donarem molts regals al nostre fill. Li'n donarem molts.*

Novetat GIEC: *N'hi donarem molts.*

Totes dues formes són acceptables. En registres formals és més habitual *li'n*.

2. Frases on hi ha un complement directe i un complement preposicional o un complement circumstancial

Ordre habitual: CD + C. Prep. O CC

Exemple: *Vaig portar els quadres a la sala d'exposicions.*
CD (=ELS) CCLloc (=HI)
Els hi vaig portar. / Vaig portar-los-hi.
CD CCLloc CD CCLloc

La noia va informar les seves amigues de la decisió presa.
CD (=LES) C. Prep.. (=EN)
La noia LES EN va informar.

3. Frases on hi ha un pronom de primera persona (em / ens), segona persona (et / us) o de tercera persona (es) i un pronom de 3a persona de complement directe (CD) o un CC.

Ordre habitual: em – ens / et – us / es + CD o CC

Exemple: *S'ha endut la moto de la seva germana.*
Pron. CD (=LA)
Se l'ha endut.
Pron. CD

Us porten al museu.
Pron. 2a p. (CD) CC (=HI)

Us hi porten.
Pron, 2a p. CC

Ordre de col·locació dels pronoms

Cada complement ha de ser substituït per un sol pronom i cada pronom només pot substituir un complement.

se—te,us—me,ens—li,els—el,la,els,les,en,ho—en,hi pronominal + 2a p. + 1a p. + CI + CD (o ATR.) + CRV + CC

Exemples:

- 1 El vostre fill se us treu la jaqueta. → El vostre fill se us la treu.
ref. 2a p CD ref. 2a p CD
- 2 En Carles se t'ha acabat el pa. → En Carles se te l'ha acabat.
pron. 2a p CD ref. 2a p CD
- 3 La meva amiga se m'ha endut els llibres de català. → La meva amiga se me'ls
ha endut.
pron. 1a p CD ref. 1a p
CD
- 4 La Maria dóna el ram de flors a les guanyadores. → La Maria els el dóna.
CD CI CI CD
- 5 La Maria explica que està cansada a la seva amiga. → La Maria li ho explica.
CD CI CI CD
- 6 La Maria informa el director de la caiguda de preus. → La Maria l'en informa.
CD CRV CD CRV
- 7 La Maria compra un llibre a l'Abacus. → La Maria n'hi compra un.
CD CCLloc CD CCLloc

ALERTA!

Quan el CD és determinat (=EL / LA / ELS / LES) i el CI és singular (LI) passa el següent:

1. L'ordre s'inverteix: CD + CI
2. El CI esdevé HI

Exemple: En Ramon dóna els cd a la Maria. → En Ramon els hi dóna.
CD (det.) CI (sing.) CD CI

Combinacions incorrectes (Són agramaticals. Només se substituirà un dels dos elements.)

*HO + EN : Ha dut de casa allò que li vaig demanar.
CCLloc CD

*HO + HI : Deixa això a la taula. (ALERTA! Es pot utilitzar la combinació **l'hi**: **L'hi** va deixar.)

*EN + EN : Treu sis pots de la nevera.
CD CCLloc
CD CCLloc

*HI + HI : A la discoteca balla com un ós.
CCLloc CPred.

CONSELLS PER ESCRIURE BÉ ELS PRONOMS FEBLES

- Els pronoms febles substitueixen algun complement verbal que s'ha omès (CD, CI, Atribut, Predicatiu, CC o CPrep) i poden fer referència a persones i a coses.
- Els pronoms febles sempre van al costat del verb (o bé al davant a bé al darrere) i no s'hi amalgamen mai, com fa el castellà (*casarse*), sinó que en català marquem sempre la frontera del verb.
  - Si van al davant del verb: o bé no hi ha cap signe gràfic o bé es posa un apòstrof
  - Si van al darrere del verb: sempre hi ha un signe gràfic (o apòstrof o guionet)
- La posició dels pronoms febles és aquesta:
  - **Al davant:** quasi tots els temps verbals (m'atabala, ens ho pensàvem...)
  - **Al darrere:** infinitius, gerundis i imperatius (escriure'm; escrivint-nos, escriu-nos)
  - **Al davant o al darrere:** perífrasis formades amb infinitiu, o gerundi (vaig anar-hi/hi vaig anar; estic comprant-ho/ho estic comprant)
- La forma dels pronoms febles (vegeu quadre del llibre de text, pàg. 275):
  - **Al davant:** escrivim les formes reforçades i elidides. A grans trets:
    - o la forma reforçada, si el verb comença per consonant: em pentino
    - o la forma elidida, si el verb comença per vocal: m'omple
  - **Al darrere:** escrivim les formes plenes i reduïdes. A grans trets:
    - o La forma plena, si el verb acaba en consonant o diftong: pentinar-me; pentineu-me
    - o La forma reduïda, si el verb acaba en vocal: pentina'ns
- El pronom **la** davant **i**, **u** àtones no s'apostrofa: la inflaven / l'inflen.
- Les combinacions **la hi** i **se us** no s'apostrofen.
- Els pronoms **li** i **ho** són invariables, no s'apostrofen mai.
- El pronom **el** adopta la forma **l'** quan es combina amb **en**: treu-l'en (treu el vi de la nevera).
- Quan tenim 2, 3 o 4 pronoms, o bé van tots al davant o tots al darrere, però mai uns quants al davant i uns quants al darrere: va posar-vos-n'hi / us n'hi va posar.